

A Corvina Alapítvány jelentős vételei 2010

Régi Nyomtatványok Tára

Laskai Osvát ANTIKVÁRIUM 14., tétel 13:

EGNATUS, Johannes Baptista: Somaire de chroniques, contenant les vies, gestes, & cas fortuitz, de tous les Empereurs d' Europe, depuis Iules Cesar, iusques á Maximilian dernier decedé. Auec maintes belles histoires et mentions de plusieurs Roys, Ducz, Contes, Princes, Capitaines, et autres, tant Chrestiens que non, tant de hault que de bas estat et condition. Faict premièrement en langue latine. Et traslaté de ladicte lague Latine en langaige Françoyz, par maistre Geofroy Tory de Bourges. Paris: en la boutique de Charles Langelier, 1543.

[240] p. (az „L” ív közepéből négy lev. hiányzik) 174 fametszetes képpel (európai uralkodók, köztük a hun Attila és a magyar Zsigmond király) XVII. század végi, valódi bordás egész bőr kötésben. 165 mm.

Rendkívül ritka hungarikum, Magyarországon nem található belőle példány, Európában mindössze négy ismert példány van: Wolfenbüttelben, Newcatle-ban, Göttingenben és Párizsban. Giovanni Batista Egnazio (1478–1553) itáliai humanista, filológus a 16. század első felében, tagja volt az Aldus-féle tudós akadémiának, az ékesszólás tanárának nevezetes művének gyönyörű, különleges kiadása, amit latinról franciára fordított Geofroy Tory (1480–1533) francia filológus és nyomdász. Így nyomdászattörténeti szempontból is különleges ritkaság. 207.000.- Ft

Térképtár

Sandrart, Jacob: *Novissima et accuratissima totio. Regni Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Bosniae, Serviae, Transylvaniae, ... Norimbergae.* 1688,

Szántai Lajos: *Atlas Hungaricus Magyarország nyomtatott térképei 1528-1850.* Budapest, 1996. című katalógus adata szerint e mű Magyarországon a sárospataki Református Kollégium Könyvtárában található ún. Kazinczy gyűjteményben fordul elő. (Lásd 2. kötet 526. p., Sandrart 2a).

Azonban, az ott található fotó alapján megállapíthattuk azt, hogy az általunk megvásárolni kívánt műről még Szántai sem tudott. Szántai által közölt képen (e térkép első verziója) Belgrádnál és Vidin-nél a visszafoglalás évszáma látható, míg e műről azok még hiányoznak. Ára: 120.000.-Ft.

Homann, Johann Baptist: Principatus Transilvaniae in quinque nationes ... Nürnberg. post 1715.

Johann Baptist Homann 1715-ben kapta meg „*Sacrae Caes. Maj. Geographi*” címet, és szinte ugyanebben az időben lett a berlini Tudós Társaság tagja is. E térképen előbbi címe már szerepel, de az utóbbi még nem. Gyaníthatóan Erdély térképe 1716-os atlaszában kapott helyet. Utóbb e területről új térképet szerkesztett, s atlaszaiban az kapott helyet. E mű rendkívül ritka, magyarországi közgyűjteményben nem fordul elő. (Szántai idézett katalógusának {1. köt. Homann 2 238. p.} adata téves, mivel a rendelkezésünkre álló egyéb források azt nem erősítik meg. Interneten való keresés szerint Weimar-ban található e műből még egy példány. Ára: 80.000.-Ft.

The Kingdom of Hungary and the states that have been subject to it which are now the Northern part of Turkey in Europe. To the most Serene and most Sacred Majesty of George ... Henry Overton. [London], 1718?

E térképet a szerző I. György Lajos Angol királynak ajánlotta a szerző. Őt az angolok Anna királynő halála után 1714. augusztus 12-én fogadták királyukká, és 1726-ig ült a trónon. I. György Anglia nyugalmának és békéjének biztosítására 1717-ben angol-francia-holland hármasszövetséget hozta létre, amelyhez 1718-ban az osztrák-spanyol háborúk okán a német császár is csatlakozott.

1718. június 5.-én Pozsarevácon az osztrák és a török császár között angol és holland közvetítőkkel béketárgyalások kezdődtek, amelyet július 21-én békekötés követett.

Gyanúnk szerint e mű kiadására ez az alkalomból kínálhatta a lehetőséget.

Kutatásaink alapján bizonyos, hogy Henry Overton Pierre Mortier La royaume de Hongrie, et les estats qui ont este sujets, ... par sr. Sanson, A Amsterdam 1700? térképét használta. 800.000.-

Nova totius Hungariae, Transilvaniae, serviae .... descriptio emendata a. F. de Wit. Amsterdam. [1665 után]

E térkép Szántai Lajos: Atlas Hungaricus. Magyarország nyomtatott térképei 1528-1850. 2. köt. Budapest, 1996, című kötetében WIT 1a alatt található meg. A szerző leírása szerint az első kiadáson még nem szerepel oldalszám. Szántai katalógusa szerint e mű második változata eltérő fokbeosztással látott napvilágot, s szerinte csak azon bukkan fel elsőnek az atlaszlapra utaló jelzés, azaz az oldalszám.

E vételre felkínált térképen szerepel oldalszámjelzés (21), de az első változat szerinti a fokhálózat beosztása. A fentiek alapján megállathatjuk, hogy ez a lap egy eddig nem ismert változat, amely a lemez állapota szerint valószínűleg 1670 táján került közreadásra. E mű ára 125.000.-Ft.

A Honterus Antikvárium kínálatában felbukkant egy gyűjteményünkben hiányzó hungarica **Földgömb**, amelyet Gönczy Pál szerkesztett, és kiadta Felk János és Fia Rosztokban, Prága mellett. E mű – ahogy arra a gömbön található felirat is utal – eredetileg 1896-ban a millenniumi kiállításra készült.

Gönczy Pál [1817-1892], magyar pedagógus, a magyar népoktatás kiemelkedő képviselője, az MTA tagja a kiegyezés után a magyar nyelvű iskolai földrajztanítást segítő számos korábban csak idegen nyelven hozzáférhető iskolai falitérképet, atlaszt és földgömböt készített és adott ki magyar nyelven annak érdekében, hogy a tanulók e tantárgyat is jó minőségű tankönyvekből tudják elsajátítani.

E szóban forgó gömbje a teljes felszerelésű, három falábon áll, naptárkerettel és réz meridiánnal. Állapota jónak mondható. Ára 450.000.-Ft.

A Reiss & Sohn Antikvárium 136. aukcióján a 4749. tétel olyan hungarica térkép, amely a könyvtár gyűjteményéből eddig hiányzott. (A Régi Nyomtatványok Tárában sem található.)

Vero disegno del Presente asedio della Fortezza di Canisa nel mese di Aprile 1664. S. Scolari. Venezia, 13x21,5 cm. 234 224.-

Kézirattár

Sinka István [költő, író; 1897-1969] autográf **kéziratos verses-füzete** Szabó Sándor részére.

A címlapon az ajánlás: „Szabó Sándornak szeretettel adom e pár verset ebben a nagy magyar kánikulában – 1957 júliusa – Sinka István.”

10 számozatlan, tintával beírt oldalon Sinka 8 verse: A csizmája nem kordovány...; Elromlott ég; Tűzbe röpült madár...; Egy szegény kis Zsuzsi-vers; Csendes, magányos éj; Vén falum, aludj már...; Álmodunk és utazunk; Két gyalogút. [A versek Sinka Nagy utakról hazatérve c. gyűjteményes kötetében jelentek meg a Püski kiadó gondozásában, 1993-ban.] Papírborítékban, jó állapotban.

Sinka István nagy értékű írói-költői hagyatékának nagy részét az Országos Széchényi Könyvtár őrzi. A hagyaték a Fond 132-es jelzeten található, kilenc dobozi vegyes műfajú – főként novellákat, verseket, publicisztikát tartalmazó – anyag, melyek a 70-es évek közepén kerültek be az állományunkba vétel útján.

Az írói életmű igen jelentős, melyet 1990-ben posztumusz Kossuth-díjjal is jutalmaztak - kárpótolván a Sinka verseinek 50-es évekbeli betiltottságát, az író későbbi mellőzését. Sinka mind a két háború között, határon túl a Kelet Népe körül csoportosuló irodalmi mozgalomnak, majd a Magyarországra települését követően az un. nép írók csoportosulásának fontos és elismert tagja volt; lírája és prózája a mindenkori magyar irodalmi kánon fontos része. A kéziratos hagyaték a költő családi viszonyai (több örökös) és számos publikációs fóruma miatt szóródott, további kéziratok felbukkanása is várható. A vételre kínált versek Sinka egyik fő kiadójánál, a Püskinél a Nagy utakról hazatérve c. gyűjteményes kötetében jelentek meg, ám egy majdani összkiadás elkészültéhez a kéziratok – a textológia és filológia szempontból is – nélkülözhetetlenek lesznek.

50.600.- Ft

A Kézirattár részére Czigány Géza magánszemély részéről felajánlott „**Régi római inscriptiók**” (18. század utolsó harmada) című kézirat Benkő Ferenc (1745–1816) erdélyi református egyházi író, jeles természettudós autográf munkája. A szakirodalom adatai szerint nem kizárt, hogy gróf Toldalagi Viktor koronkai gyűjteményének elveszett példányáról van szó.

A Jénában, Göttingenben, németalföldi egyetemeken tanult későbbi nagyszebeni lelkész 1790-től a nagyenyedi kollégium természettan, földrajz professzora, és ugyanitt a német nyelv tanára, a református főiskola természettudományi múzeumának alapítója. Nevéhez jelentős tudományos ismeretterjesztő munkásság kapcsolódik, a hazai geológia szakterminológiájának megteremtőjeként és a természettudományos oktatás úttörőjeként tartja számon tudománytörténetünk. Korának legkiválóbbjaival ápolt közéleti és tudományos kapcsolatokat. Kézirattárunk Kazinczy Ferenchez (1789) és Széchényi Ferenchez (1803) írt leveleit őrzi. 40.000.-

A kéziratcsomagot Gömöri György ajánlotta fel megvételre:

Vas István levelei Gömöri Györgyhez
Szántó Piroska levelei Márkus Marihoz

Vas 42 levelét tartalmazza és Szántó Piroska két levelét. Az utóbbiak személyes hangú, egy londoni látogatáshoz kötődő magánlevelek. Vas levelei viszont sokat elárulnak a két irodalmár-költő „szakmai” kapcsolatáról. A tárgyalt kérdések nagyrészt Gömöri magyarországi publikációit, ezeknek hányattatását érintik. Főképp lengyel

versfordításainak (Cyprian Norwid, Czeslaw Milosz) megjelentetése a téma. Úgy tűnik, a folyóirat-közlésekhez könnyebben hozzájárult a Kádár-kor kultúrpolitikája, reprezentatív antológiákban való megjelenésük azonban már problémákat vetett föl. (A levelezők számára sem egyértelmű, hogy a lengyel szerzők vagy inkább az emigráns magyar fordító személye kérdéses.) A levelek sokat elárulnak Vas pozíciójáról is, kétségtelen, hogy rendelkezik kapcsolatokkal a legfelsőbb apparátusban is, ám messze nincs olyan helyzetben, hogy ezekben a publikálási ügyekben ténylegesen befolyást gyakorolhatna. Mivel a Kézíratár őrzi Vas hagyatékát, a kéziratcsomag megvétele feltétlenül indokolt.

300.000 Ft

Színháztörténeti tár

23 db XIX. századi kolozsvári színlap

A Színháztörténeti Tár számára megtekintésre és behasonlításra átadott huszonhárom darab színlap a Kolozsvári Színházban 1839 januárja és októbere között lezajlott előadások némelyikének dokumentuma. A színlapok a Országos Széchényi Könyvtár Színháztörténeti Tárának gyűjteményében nem találhatóak meg, és mert a nemzeti könyvtáron belül ezeket a hungarikumokat ez a gyűjtemény őrzi, a nemzeti könyvtári állományból is hiányonak. Tudtunkkal a Kolozsvári Állami Magyar Színház Archívumának és Könyvtárának sincsenek ilyen korai példányai. A produkciók adatai, a műsorrend, a dokumentumok muzeális jellege mellett a hátoldalra jegyzett szövegek (az előadások körüli technikai-költségvetési bonyodalmakról) teszik még értékesebbé ezt az anyagot. A megvásárlandó színlapokkal teljesebbé válik a nemzeti könyvtárban található színlapgyűjtemény. (Az állomány tartalmaz 1839-es színlapokat Kolozsvárról is, de a teljes évadra nyomtatott sorozat hiányos).

A színlapok adatai:

- 1839. jan. 9. Katona József: Élő anya a sírban
- 1839. márc. 24. Ziegler: Rang és természet
- 1839. ápr. 7. Johanna Franul vonWeissenthurn: Utolsó segédeszköz
- 1839. ápr. 9. id. Alexandre Dumas: III-dik Henrik és udvara
- 1839. ápr. 20. Hopp: Az aranykirály, a madarász és sz uszkárnyíró
- 1839. máj. 7. Camillo Federici: Capriciosa
- 1839. máj. 28. Victor Hugo: Angelo, Pádua zsarnoka
- 1839. máj. 30. Gaál József: Peleskei nótárius
- 1839. jún. 4. Charlotte Birch-Pfeiffer: Bársony czipő
- 1839. jún. 10. Eduard Schenk: Belizár
- 1939. jún. 12. Johann Baptist Hirschfeld: Tündérváros Magyarországon
- 1939. jún. 16. Eduard Bauernfeld: Vallomások
- 1839. júl. 6. Paulina, a titok gyermeke
- 1839. júl. 14. Johann Nestroy. Lumpáci vagabundus
- 1839. aug. 10. Franz Toldt:
- 1839. aug. 20. Carl Hensler: Királyunkért és hazánkért
- 1839. szept. 21. Carl Holtei: Babérfa és koldusbot
- 1839. szept. 24. Victor Hugo: Angelo, Pádua zsarnoka
- 1839. szept. 26. Lessing: Galotti Emília
- 1839. szept. 28. Hérolde: Zampa
- 1839. szept. 29. id. Alexandre Dumas: A nesle-i torony
- 1839. okt. 1. Szigligeti Ede: Aba
- 1839. okt. 6. Johann Hutt: Én voltam

600.000 Ft-

Az OSzK Színháztörténeti Tárának alapítása óta alapvető gyűjteményezési szempontja a színházi vonatkozású kisnyomtatványok gyűjtése, hiszen a nemzeti könyvtáron belül ezeket a hungarikumokat ez a gyűjtemény őrzi. A vételi ajánlatban tíz (10) olyan színlap szerepel, amely nem található a nemzeti könyvtár gyűjteményében. Közülük nemcsak nyelvi hungarikumként, hanem színháztörténeti vonatkozásukat tekintve is kiemelkedően fontosak és ritkák a **petrozsényi munkásszínház színlapjai**.

A megvételre ajánlott színlapok a következők:

1. A bőregér. Szatmárnémeti, 1919. márc. 27.	6.000 Ft
2. Pillangó főhadnagy. Szatmárnémeti, 1919. máj. 16.-20.	6.000 Ft
3. Jódy Károly társulatának műsora. Szatmárnémeti, 1946.	4.500 Ft
4. Tíz nap műsorát tartalmazó színlap. Nagykároly, 1945. júl. 13-22.	4.500 Ft

A petrozsényi munkásszínház színlapjai:

5. Földindulás. 1847. máj. 21.	6.000 Ft
6. Bors István. 1847. máj. 26.	6.000 Ft
7. Első tavasz. 1847. okt. 5-7.	6.000 Ft
8. Szorocsinci vásár. Kolozsvári Állami magyar Opera, 1949. ápr. 28.	4.500 Ft
9. Király László társulatának műsora. Szamosújvár, 1946. júl.	4.500 Ft
10. Ördögös lány. Sepsiszentgyörgy, 1963. ápr. 22.	2.000 Ft

A vételi ajánlatban szereplő 10 tétel értéke összesen 50.000 Ft.

Vincenzo Bellini Alvajáró című operája 1847. február 13-i győri előadásának színlapja a Országos Széchényi Könyvtár Színháztörténeti Tárának gyűjteményében nem található meg, és mert a nemzeti könyvtáron belül a színjátszás történetével kapcsolatos hungarikumokat gyűjteményünk őrzi, a nemzeti könyvtári állományból is hiányzik. A megvásárolt színlappal teljesebbé válik a nemzeti könyvtárban található színlapgyűjtemény. (Az állomány tartalmaz 1847-es színlapokat Győrből, de a teljes évadra nyomtatott sorozat hiányos). 28.750.-Ft

Pécsi Sándor (1922–1972) a 20. századi magyar színháztörténet egyik legérdekesebb alakja. Alakja, arca fényképeken, emléke színikritikákban látható-olvasható, de hagyatékának az a része, amely nem került még életében a nyilvánosság elé, a halála után eltelt 40 év alatt szétszóródott, illetve magángyűjteményekbe került, közgyűjteményekben elvéve akad egy-két tárgy és dokumentum. Az megvásárolt feljegyzés, amelyet 1956. október 29-én hajnalán készített, nem szakmai, hanem személyes történetéhez tartozik. Két szempontból igen fontos. Egyrészt Pécsi Sándort jellemzi, akinek 1956-os megnyilvánulásairól csak a "Sztálin-szobor kezé"-nek az utóbbi két évtizedben közkeletűvé vált története ismert. Másrészt 1956 őszéről igen kevés a színházi élet szereplőitől származó személyes, de nem később keletkezett, tehát nem emlékezés jellegű dokumentum ismert. Különösen olyan nem, amely a pillanatot és a pillanat keltette benyomást rögzíti.

A vételi ajánlatban szereplő 10 tétel értéke összesen 64 400.- Ft.

Pásztor Zsolt eladó megvételre ajánlotta a Színháztörténeti Tárnak **Schönberger Emánuel: Kohn Móric; Bosszú; A masször** című kéziratos bohózatait (1 kötetben). A bohózatok az első világháború időszakában íródtak, a szerző oroszországi hadifogsága idején. Feltehetőleg előadásra is kerültek a szamarai hadifogolytáborban 1918-ban, a második és harmadik darab ügyelőd példány. A szövegeknyvhöz mellékletként tartozik egy 1917. november 5-én kelt táborig levelezőlap is, amit a szerző feleségének és gyermekeinek küldött Budapestre.

A szövegeknyv és a levelezőlap együttes ára 30.000.- Ft.